

oikeusministerio@om.fi
kirta.heine@om.fi

ASIA: Tampereen oikeusaputoimiston lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi valtion oikeusapu- ja edunvalvontapiireistä

LAUSUNTO:

Tampereen oikeusaputoimisto kannattaa edunvalvonnan ja oikeusavun muodostamista rinnakkaisiksi toimistoiksi.

Esityksen 4 §:ssä annetaan mahdollisuus piirille ostaa edunvalvontapalveluita. Lakiesityksen 18 § velvoittaa palveluntuottajan vastaanottamaan edunvalvontatehtävän, jos päämiehen kotipaikka on edunvalvontatoimiston alueella. Mahdollisia ostoja varten tulee varata piirille riittävä määrärahaa. On mahdollista, ettei esteellisyystilanteissa ole saatavissa päämiehen näkökulmasta kohtuullisella etäisyydelle olevaa esteetöntä julkista palveluntuottajaa. Tällöin palvelu tulee voida hankkia paikalliselta toimijalta.

Esityksen 16 § muuttaa nykyistä toimintamallia, jossa edunvalvontamääräys kohdistetaan oikeusaputoimiston tiettyyn edunvalvojan virkaan. Nykyinen malli on osoittautunut kankeaksi ja epätarkoituksenmukaiseksi. Kun toimiston sisällä on ilmennyt tarvetta siirtää edunvalvontoja edunvalvojalta toiselle, on siirtoon tullut hakea oikeuden tai maistraatin päätös. Tarve on voinut johtua esimerkiksi uusista viroista tai työmäärien tasaamisesta edunvalvojien kesken. Määräys on sidottu edunvalvojan virkaan, ei virkaa hoitavaan henkilöön. Kun toimiston velvollisuus on taata laadukkaat ja tasapuoliset edunvalvontapalvelut kaikille päämiehilleen, eivät päämiehen oikeudet ole riippuvaisia siitä mihin palveluntuottajan virkaan edunvalvonta on sidottu. Kaikkien virkojen hoitajien tulee täyttää laissa säädetyt kelpoisuusvaatimukset. Nykyinen malli aiheuttaa turhaa työtä sekä palveluntuottajalla, että käräjäoikeudessa ja maistraatissa. Mitään lisäarvoa tai lisäturvaa päämiehelle nykyinen käytäntö ei tuo.

Kontradiktorisen periaatteen noudattaminen ja päämiesten kuuleminen sekä edunvalvontaa määrättäessä, että edunvalvonnan aikana on tärkeää. Päämiehen kuuleminen palveluntuottajan sisällä tapahtuvissa edunvalvonnan siirroissa ei pitäisi olla tarpeen.

Edunvalvojan tehtävä on sidottu virkaan ja laatu ja kustannukset on taattu virasta riippumatta. Ei ole sellaista perustetta, jolla palveluntuottajan sisäiset työjärjestelyt voisivat vaarantaa päämiehen perusoikeuksia. Palveluntuottajan sisäisistä siirroista tulee kuitenkin

Postiosoite
PL 881
33101 Tampere

Käyntiosoite
Puutarhakatu 11

Puhelin, soittoaika
ma-ti, to-pe klo 10-11
029 56 52601
029 56 52600

Faksi
029 56 52609

Sähköposti ja kotisivu
etunimi.sukunimi@oikeus.fi

hyvän edunvalvontatavan mukaisesti tiedottaa päämiestä.

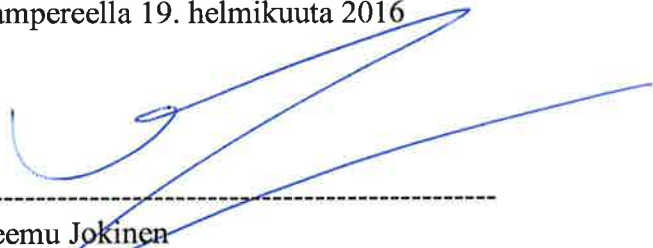
Ehdotetun mallin mukainen prosessi edunvalvontaa määrättäessä on Tampereen oikeusaputoimiston näkemyksen mukaan tarpeellinen. Malli tuo selkeyttä edunvalvojan tehtävän hoitamiseen, kun tarpeelliset siirrot voidaan palvelun tuottajan sisällä tehdä joustavalla aikataululla. Ehdotettu malli vähentää palvelun tuottajalle, maistraatille ja oikeuslaitokselle siirroista aiheutuvaa työmäärää ja kustannuksia. Muutos ei heikennä päämiehen asemaa tai vaaranna hänen perusoikeuksiaan.

Esityksen 17 §:ssä säädetään edunvalvojan esteellisyydestä. Vaikka esteellisyyttä ei 17 §:n tai holhustoimilain 32 §:n sanamuodon mukaan olisikaan, tulisi kiinnittää huomiota siihen, miltä asia ulospäin näyttää. Esimerkiksi esimiehen ja alaisen ei tulisi edustaa vastapuolia. Kun edunvalvontaa ollaan määräämässä yleiselle edunvalvojalle, ei saman palveluntuottajan edunvalvojan tulisi toimia asiassa prosessiedunvalvojana. Tilanteessa, jossa edunvalvojan tehtävänä olisi selvittää palveluntuottajan korvausvelvollisuutta päämiehelle, ei edunvalvojan sijaisen tulisi olla samalta palveluntuottajalta tai edes samasta piiristä.

Esityksen mukaan piiriä tai palveluntuottajaa ei tarvitsisi kuulla edunvalvontaa määrättäessä. Käytännössä edunvalvontatoimistojen sisäiset esteellisyytilanteet ovat harvinaisia ja pääsääntöisesti hoidettavissa sijaismääräyksin. Suostumusmenettelystä luopuminen vähentää palveluntuottajan työmäärää, eikä aiheuta merkittäviä riskejä esteellisyytilanteista.

Esityksen 20 §:ssä säädetään mahdollisuudesta saada HolhTl 89§:n 1 momentissa tarkoitettuja tietoja teknisen käyttöyhteyden avulla. Tietoja ei tällä hetkellä saada teknisen käyttöyhteyden avulla. Tekniset yhteydet helpottaisivat edunvalvojan työtä ja toisivat kustannustehokkuutta toimintaan.

Tampereella 19. helmikuuta 2016

Teemu Jokinen
Tampereen oikeusaputoimiston
Johtava yleinen edunvalvoja